

# Bir elif ve bir nokta: Ene ve zerre

**Mahmud Bey: “Ene ne demektir? Bu zamanda enenin tahribâtından nasıl kurtulunur? Ene ile zerre konularının Risâle-i Nur’da aynı risâlede toplanmış olmasının hikmeti nedir?”**

Risâle-i Nur’dan Otuzuncu Söz “ene”ye ve “zerre”ye tahsis edilmiştir. Birinci Maksadda ene’nin mâhiyeti ve gizli bilinmeyenleri, İkinci Maksad’da ise zerrenin mâhiyeti ve gizli bilinmeyenleri hârika bir biçimde ortaya konmuştur.

Üstad Hazretleri ene’yi, “Biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik; hepsi de onu yüklenmekten kaçındılar. Ve ondan korktular. İnsan ise onu yükledi. Gerçekten insan çok zâlim ve câhildir”<sup>1</sup> âyetinin tefsiri mahiyetinde ele alır; zerre’yi de, “İnkâr edenler, ‘Kıyâmet başımıza gelmez’ diyorlar. Sen de ki: ‘Evet. Gaybı bilen Rabb’ime yemin olsun ki, başınıza gelecektir. Ne göklerde ve ne yerde zerre kadar bir şey O’ndan uzak kalmaz. Bundan küçük veya büyük ne varsa hepsi apaçık bir kitapta yazılmıştır’<sup>2</sup> âyetinin tefsiri sadedinde inceler.

Bedüzzaman Hazretlerine göre göklerin, yerlerin ve dağların yüklenmekten çekindiği ve korktuğu emanetin bir ferdi ene’dir. Yani benliğin sorumluluk ruhudur. Öyle ki, ene (benlik) Hazret-i Âdem’den (as) şimdiye kadar insanlık âleminin etrafına dal budak salan hem nûrânî bir Tûbâ ağacının, hem de dehşetli bir Zakkum ağacının çekirdeği hükmündedir. Birer gizli hazine olan Allah’ın isimlerinin anahtarını uhdesinde taşıyan ene, kâinatın gizli bilinmeyenlerini de açabilecek hüviyette iken; başına buyruk bırakıldığında vahşetin, canavarlığın ve dehşetin resmini çizebilen bir yüz karası olabilmektedir. Yâni insanın mâneviyât ağacı hayırda “ene” üzerinde yükselmekte; şerde de “ene” sebebiyle kurumakta, sönmekte ve dökülmektedir. Yani insan “ene” ile hem kazanmakta, hem kaybetmektedir. Kendine güvenen kaybetmekte, kendini Allah’a veren kazanmaktadır. Benliği ile gururlanan kaybetmekte, benliğini Allah’a kulluk makamında eriten kazanmaktadır. Kendisine var diyen gerçekte yokluğu, kendisini Allah için yok sayan gerçek varlığı bulmuş olmaktadır.

Üstad Saîd Nursî’ye göre kâinatın anahtarı insanın elindedir. Yani nefsine takılmıştır. Kâinatın kapıları görünüşte açık gibi zannedilmekte ise de, hakikatte kapalıdır. Cenab-ı Hak insana emanet cihetiyle “ene” namında öyle bir anahtar

vermiştir ki, insan onunla âlemin bütün kapalı kapılarını açabilmekte, öyle sırlı bir enâniyet vermiştir ki, Allah'ın gizli hazinelerini onunla keşfedebilmektedir. Fakat ene'nin kendisi de müşkül bir bilinmeyendir, dehşetli bir anlaşılmayan denklemdir. Ene'nin hakikati, mahiyeti ve yaratılış hikmeti bilinse, kendisi açıldığı gibi, kâinatın gizli kapıları da açılacaktır. Bu bahis, ene'yi bize açıp keşfetmektedir.

Zerre ise; kâinatın maddî plânda en küçük yapı taşıdır, baş döndürücü hareketiyle var oluş sırrını mahiyetinde barındırmaktadır. Üstad Bedüzzaman'a göre zerrelerin hareketleri, Allah'ın kudret kaleminin kâinat kitabına yaratılış âyetlerini yazarken çıkardığı titreşim ve cızırtıdan başka bir şey değildir. Gayb âleminde olan her şeyin geçmiş aslında ve gelecek neslindeki intizamlara kaynaklık edecek ölçüde, Allah'ın emirlerinin imlâsından ve yazılımından gelen hareketler ve heyecanlar, zerreleri sür'atle dönmeye ve titreşime sevk etmektedirler.<sup>3</sup>

Ene'nin, insanın manevî varlığının en küçük yapı taşı; zerre'nin de kâinatın ve insanın maddî varlığının en küçük yapı taşı olduğunu dikkatimizden uzak tutmamalıyız. Ene bir "elif" olarak aynı dersin birinci bölümünde; zerre de bir "nokta" olarak ikinci bölümünde ele alınmış, Kur'ân-ı Hakîm'in âyetleriyle kâinatın tılsımı ve var oluşun gizli sırları her iki bahiste farklı açılardan keşfedilmiştir.

### **Dipnotlar:**

1- Ahzâb Sûresi, 33/72

2- Sebe' Sûresi, 34/3

3- Sözler, s. 494-513